

SZARVAS és VIDEKE

TARSADALMI ES KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Szerkesztőség:
Jókai Mór-utca 1257. szám, hova a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt.
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:
Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hova az elő-
fizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJČÁR.

Előfizetési felhívás.

A IX-ik évfolyam I-ső negyede lejárván, a II-ik negyed elején új előfizetést nyitunk lapunkra, felkérjük mindazon t. előfizetőinket kiknek előfizetése a mai számmal lejár, mielőbb megújítani sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében, fennakadás ne történjék.

Azon t. előfizetőinket pedig, kik előfizetési pénzzel hátralékban vannak, hátralékaik beküldésére s előfizetésük szives megújítására kérjük.

Tisztelettel:

A „Szarvas és Vidéke”
kiadóhivatala.

A „SZARVAS ÉS VIDEKE” előfizetési ára:
Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.

A kiadóhivatal.

Elpusztult szőlőink felújítása. *)

Azt hiszem elérkezett az idő már Békésmegyében is, hogy elpusztult szőlőink felújítása érdekében, ne csak az intelligens körök beszéljenek s tegyenek, hanem ezzel törvényhatóságilag a vármegye is foglalkozzék. Hiszen előttünk a példa, mily hatalmas eszközökkel igyekeznek az állam elvesztett évi 32 millió ft adó alapját visszaszerezni, az 1896. évi 25. törvénycikkkel, melyben egyhangulag megszavazza a képviselő-

*) A békésmegyei közlönyben oly hiányosan jelent meg e cikkem, hogy abból ugyan senkinek sem fogja tudni mi volt az értelem, s az egész cikk a sok kihagyás miatt érthetlenné vált, ez okból látam szükségét annak, hogy a cikkem egész terjedelmében újra legyen közölve.

és főrendiház a 24 millió forint kölcsönt, az elpusztult szőlők reconstrucciójára, melyel a munkás népek is visszaadja elvesztett kenyerét. Miért nézzük mi tétlenül e nagy munkát? talán oly jó módunk van, hogy a külterjes gazdálkodással lépést haladó szocializmusunk dacára is vigán élhetünk? A magyar embernek felfoghatatlan nembánomságából kedves megyénkire is ugyancsak jó adag jutott, vannak községeink, hol már inségről beszélnek, s tényleg segínyt osztnak ki, az inség szüli az elégedetlenséget, az elégedetlenség meleg ágya a szocializmusnak, — ne kenyérben adjuk népünknek a segínyt a megélhetéshez adjunk neki munkát, tanítsuk őt belterjesebb munkára, melynek jövedelméből megélhessen.

S mily nagy haszna volna a belterjes gazdálkodásból nemcsak népünknek, hanem községeinknek, a megyének — az államnak. Szabadon felhívnom az igen tisztelt közönség figyelmét egy rendkívül jövedelmész, de végtelenül elhanyagolt, ugyszólván elpusztult gazdasági ágra a szőlészetre és gyümölcsészetre vármegyénkben.

Békésvármegye területén elpusztult szőlők területe 14229 hold, még meglevő szőlők területe 1600 hold. A szőlő ültetésre alkalmas terület a községek közelében mint pótlékok 6672 hold — összesen 22.501 hold, tehát 20901 hold használatdíj részben vetemény földnek, részben dinnye földnek, s bizon alig terem valamit, mert bár a szőlőket a filoxera teljesen elpusztította, a fák megmaradtak, melyeknek nagyobb részt gondatlanul nevelt terméketlen ágas-bogas sűrű koronája alatt alig terem valami, mily nagy vagyon hever itt haszontalanul, mily nagy jövedelemtől fosztja meg a nembánomság, részben a tudatlanság az illető tulajdonosokat, a községe-

ket, a megyét, az államot, vagy nem volna-e jobb, ha az a 21 ezer hold szőlővel volna beültetve, s hozna évente legkevesebb 200 ezer ft jövedelmet, vagy ojtvány nevelésre használva évente meghozná a sok százezer ftot, melynek tekintélyes része a nép között maradna, s nem megvetendő rész jutna adó fejében az állam pénztárába.

Érteném e hanyagságot, ha e munka keresztül vitele, valami nagy nehézségekbe ütközne, vagy nagyobb befektetéseket igényelne, de oly egyszerű az egész, hogy csak egy kis jó akarat kell hozzá, s minden keresztül vihető. Elmondom tervemet: megyénk minden községében népesége arányában vannak faoskolák, melyeket részben kertészek, részben többé-kevésbé a kertészethez értő emberek kezelnek, ezen területek 4-10 hold között váltakoznak, de aligvan vármegyénkben öt fa oskola, mely jövedelmész, s megbízható volna, mert nincsenek biztos anyafáink, nincsenek hozzá jó alanyjaink, s így nem lehetnek megbízható jó ojtványaink, s ha valaki rendszer gyümölcsöt akar ültetni, nem saját községe (kivétel a 4-5 község kertészet) kertészetéből hanem nagyobb, biztosabb helyről veszi azt, így aztán tengnek-pagnak faoskoláink, s ojtvány helyet dinnyét, uborkát, tököt termelnek, semmi haszonnal. — Ezen faoskolákba vinceller oskolát végzett egyéneket kellene fogadni kertészekül, ezek olcsóbbak és jobbak a ma alkalmazott kertészeknél, ők értenek a disz cserjék és fák tenyésztéséhez, a gyümölcsfák nemesítéséhez, s az amerikai szőlő kultúrához. A faoskolákat kétfelé kellene osztani, az egyik felébe a nálunk legmegfelelőbb alanynak való faj tiszta Ripparia portalis amerikai szőlő vesszőt nevelő telepet ültetni, a másik felét nyolczas fordába

SZARVAS és VIDEKE TÁRCZÁJA.

Beszámoló.

(Csevegés.)

Minden félreértés kikerülése végett azonnal hozzászövegek, hogy nem képviselői beszámoló beszéddel akarom olvasóimat untatni, csupán egy bőjt vasárnap élvezetes eseményeiről akarok megemlékezni.

Bizonyosan megerősítik olvasóim is állításomat ha tekintetbe veszik, hogy egy bájos hölgykoszoru képezte azon kedves összejövetel fődíszét.

Öt láthattuk H. Jena, H. Gizella, H. Etel és H. Mariska kisasszonyok ónagyságait, kik páratlan ügyességgel s e mellett megnyerő természetességgel teljesítették házi kisasszonyi tisztüket; ott volt R. Böske nagyság, kinek méltóságteljes modorához oly jól illettek pajzán s mégis sok szellemre valló megjegyzései megjelent Sz. Olga, D. Ella és B. Emma kisasszony is, a kik feszelen modorukkal, vig csevegésükkel irányítani igyekeztek a társalgás menetét, melyet M. Emmy és . . . Eliz nagyságék hallgatag komolysága miatt eleinte nem tudtak felvidítani. A hölgykoszort teljesíté M. Teréz, M. Zeila, D. Ilonka és R. Mariska kisasszonyok tették, kik alkalomszerűen — sok helyt keresztényi őszinteséggel töltötték ki gyónó lapjaikat melyet derült hangulat mellett olvastak fel.

Meg kell azonban a férfiakról is emlékezni, mert e nélkül nem lenne teljes beszámoló. És e

helyen első sorban G. Gyula urat, mint a nap főként hőstét kell említenem, ki mellett azonban igen előkelő szerepe jutott Sz. Jenő urnak is, a ki tapintatos és udvarias modorával az „erélyes eszes és kedves” jelzőket vívta ki a hölgykoszoru részéről. A szerénység visszatart attól, hogy magamat mint a férfi közönség megjelent harmadik tagját jellemezzem. Máskülönb is, mint e körben először megjelent személy inkább csak általános cserle tartására szorítkoztam, megfordulva itt is — ott is, igyekeztem a jövedvet fentartani, a nélkül, hogy hangadó lettem volna társaságban.

A hölgyek toilletteje a bőjthöz illő egyszerű ruhák daczára is fényes volt. Azok az egyszerű ruhák is oly jól álltak kedves tulajdonosukon a oly változatos szüppompát tártak a figyelő szem elé. hogy azt csak az uszonna kiállítás a multa felül. Mintha Kugler és Gerbeaud összes ihyecskéit hordták volna össze, oly gazdagon pompázott az asztal a sok édes és üdítő dolgoktól, melyek megnyerő kedvességgel és ügyességgel voltak elrendezve úgy, hogy a legkritikusabb szem sem találhatott rajta megszólalni valót. S hogy minden összhangzásban legyen . . . az asztalfő helyén H. né ő nagysága gardesirozott, kinek figyelménél csak lekötélvező, nyájas modora volt nagyobb és kedvesebb.

Az uzsonnát G. Gyula gardes monsieur bontotta meg. Ez jel volt . . . a következő pillanatba a hölgyek confetti és bonbonierek esőjével lepték el őt, ügyesen találván el, ki arcát ki a száját.

Az uzsonna után kezdődött az igazi jó kedv, me-

lyet csak fokozott az életrajzok felolvasása, melyben a hölgyek megerdemelt kiümmetésben részesítették a nap hőseit, a nélkül, hogy elárulták volna, ki ruházta fel őket a megtisztelő jelzők egyike, vagy másikával.

Egyszer csak nyílik az ajtó s egy harmadfél méteres jelmez alak lép be hajlongva jobbra-balra.

Ki volt . . . ? ki lehetett . . . ?!

Nem árulta el magát, de mindnyáján egyértelembe voltunk, hogy ez csak . . . y . . . e kisasszony lehetett annál is inkább, mert ő tünt el fejfájás ürügye alatt körünkben.

De elmúlt a fejfájás, s a társas játékok folyamán a hölgyek részéről oly szellemes és talpraesett feleleteket hajhattunk, hogy elismeréssel párosult csodálunkat méltán kivívták. Hallottunk sok erőltetett választ is, de csupán (valjuk meg az igazat) a férfiak részéről: ezek nagyon szórakozottak voltak (nem kutatom, mitől, kitől?) Igaz, hogy ezen kudarcot némileg helyreoltották Sz. Jenő urnak a classicusokból vett szellemes idézetei és G. Gyula ur solo éneke, mely előjáték volt a „Lucziferhez” cz. hatásos szavallatához.

Ily kedélyesen töltöttük a napot s midőn beszámolómat (vakmerőségemért az érdekelt hölgyektől bocsánatot esedezve) végzem, teszem azt azon erős hittel és reményel, hogy a bőjtben még több ily kellemes napot fogunk tölteni.

A viszontlátásig!

Galgavölgyi Gyula

gyümölcs nemesítésre, s nemes ojtó galy termesztésre szőlővel és nemes fákkal, ennek már a 3—4-ik évben látnánk szép eredményét, a 2—3 hold szőlő vessző nevelő telep, a 3-ik évben már adna holdanként 150 ezer — s az 5—6-ik évtől tovább 4—5 sőt neki való jó földben 600 ezer vesszőt ad, értvén a vessző hosszát 40—45 centiben szokvány szerinti hosszúságban ez 3 holdról 1 mil. 800 ezer vessző, ez megyénk 26 községében ki tenne 46 m. 800 ezer vesszőt, ezen vesszőket a nép között osztanánk szét ingyen, a nép — s különösen azok kapnának utána legjobban, kik a szocializmus lappangó tüzeit folyton élesztik, s kik ezek? — nem más, mint a munkanélküli iparosok, s a kis pótlékkal vagy elpusztult szőlőkkel bíró emberek, kik a munkabért kicsinylik, ezen emberek ha ingyen kapnának amerikai szőlővesszőket, kinek nincs is földje, bérelne 150—200 □-öles darabkákat, be ojtaná az ingyen kapott 10.000 vesszőt, beoskolázná. 200 □-öl be lehet oskoláznai sortávolság 100 cmt. vessző távolság 5 cmt, 12 ezer ojtványt az ojtás munkát öt tagu család, ebből 3 gyermek lehet, 10 éven felüli — elvégzi 3 hét alatt, beoskolázza 10 nap alatt, a nyári porhanyitást a család is elvégzi, s a családfő, legfeljebb a permetezést és harmatgyökérszedést, mi a nyár folytán 4—5 napot vesz igénybe, a többi idejét ismét más munkában töltheti, s öszre megkapja a 25% eredményt, nos ez csak 140 □-távolsággal számítva 420 frtot tesz ki, így munkájának gyümölcséből gyarapodna, nem vegyülne a szegényebb napszamos nép közé annyira, nem igyekezne a napbért fel, sőt inkább le nyomni, mert egyszer-másszor neki is van segítségre szüksége. A napszamos nép megmaradna megszokott munkájánál, a rendes napi bér mellett, a gazda jobban boldogulhatna. — A községeknek 2—3 hold amerikai telep gondozása, számítva az elérhető a nagy eredményt, nem lesz terhes, amit különben a nép gyarapodásával az adóban úgy is busásan megfizet.

S hogy ojtványainkra hosszabb ideig biztos vevőnk az állam, szolgáljanak bizonyítékul az alábbi adatok.

A kipusztult hegyvidék, melynek reconstruccióját, az állam a rendelkezésére álló minden eszközzel támogat 420 ezer k. h. ezt husz év alatt tervezi keresztül vinni, de ez csak úgy vihető keresztül, ha évente 132 millió ojtványt ültetnek el, nem számítva az évenkénti pótlást, és a nem hegyvidék szőlészetét, mely szinte nagy lendületet vet, csak hogy a most létező ojtványtelepek, nem képesek előállítani évente csak 12 millió ojtványt, ennek fő oka pedig az, hogy nincs elegendő fajtisza amerikai szőlő vessző nevelő telepünk, melyek az alanyokat szolgáltatnák s rendkívül nehezen megy a vállalkozás a vessző nevelő telepek létesítésére. A földművelésügyi miniszternek ama terve hogy magánosok vagy szövetkezetek termeljék az amerikai vesszőt, hogy a busás jövedelem nekik jusson, nem volt keresztül vihető, s mert a kereslet óriási módon növekedik, kénytelen volt amerikai szőlővessző nevelő telepeket létesíteni. De nem csodálom, hogy nem akad vállalkozó, mert arra, hogy valaki amerikai szőlővessző nevelő telepet létesítsen, ahhoz először is alapos szakképzettséggel másodszer elegendő nagy tőkével kell bírnia, hogy a szükséges föld, annak rigolozása szükséges építkezés, az ültetvény teljes ellátása, hozzá értő munkások beszerzése szintén sok nehézséggel jár. Különösen nehézséggel jár a megfelelő vezető és intéző erők beszerzése, mert a felsőbb és borgazdasági tanfolyamot végzők nagy részét maga az állam alkalmazza saját szőlő telepein, másrésze pedig — ha elegendő tőkével rendelkezik inkább maga alapít szőlő nevelő telepet.

Ezért nincsenek elegendő amerikai szőlővesszőnevelő-telepeink, a mi pedig első és fő feltétel az újra telepítésnél, mert ha nincs alany, nincs ojtvány.

Tehát bizonyos, hogy több mint 20 évig fog eltartani a szőlők ujja telepítése s így továbbra is, igen jövedelmező a szőlő-ajtványtermelés a vele foglalkozóknak.

Ha fenti adataim alapján a vármegye 26 községében szétosztott és beojtott 46. m. 800. ezer vessző csak 25% fogamzik is meg, a mi több évi átlagot véve nagyon is kis percen-

lett veszek, egy 11. m. 700. ezer ojtványt értékesíthetünk, s azt nem számítva a, ma, magas s folyton emelkedő árakat csak 140 frtjával ezért, úgy látjuk, hogy e csekélynek látszó gazdasági águnk 1. m. 634 ezer frtot hozott; ezen adatok az általam látott sok vessző- és ojtványnevelő-telepek számadatainak legkisebbre összevont s biztos alappal bíró adatai; miért mulasztanánk hát el e szépen jövedelmező gazdasági ág művelését?

Az ojtvány-telepekre szükséges fajtisza Ripári portális vesszőket a közegeknek a földművelésügyi miniszter díjmentesen adományozza.

Azon kérdésre pedig, hogy népünk nem érti az amerikai szőlő és ojtvány körüli munkálatokat, oly formán segíthetünk, hogy a megyében volna szervezendő egy szőlészeti és gyümölcsészeti felügyelői állás, erre az újabb kultúrában teljesen szakképzett egyént választani, kinek felügyelete alatt községenként szervezette a szőlészeti és gyümölcsészeti ügye, a felügyelő községenként tartana ojtási tanfolyamokat, kitanítaná a szőlészettel kedvvel foglalkozókat minden munkálatra, aztán meg községenként már előre lehetne évente 5—6 embert munkás tanfolyamra küldeni, mint azt én Szarvason teszem, Szarvasról ez évben 8 ember megy 9 havi munkás tanfolyamra Jálies Géza Szőlős Gyáli nagy szőlő telepére, hol szakavatott emberek s a központi felügyelő által, igen jó szőlő-munkások neveltetnek.

A gyümölcsfa-ajtvány nemesítése is, a rendes üzembe vétettnék s ha a szőlészettel népünk megbarátkozna, meg volna vonzalma a nemes gyümölcsfák gondozása iránt is, s akkor már sokkal könnyebben volna keresztül vihető, az utak befásítása gyümölcsfákkal nem volna annyira kitéve az ellopásnak, vagy a kegyetlen tördelésnek, mint ma, mert a szőlészettel foglalkozók nagy csoportja, bizonyára megbecsülné ezt, jó indulattal foglalkozna vele, a mi a nagy tömzgre is befolyással lenne. Népünkben meg van a hajlam a kertészkedés iránt, csak az alkalmat kell meg adni hozzá, s azt elérhetjük az által, hogy amerikai szőlővesszőt osztanánk ki ingyen, s az ojtást és gondozást a város vinczellerje ingyen tanítaná folyton, s midőn látná ennek jövedelmezőségét népünk, a vesszőért a termelési árt szívesen megfizetné.

Hiszem, mindenki megértett, s láthatja tisztán, hogy egy kis jó akaratral a megye részéről, egyöntetű tevékenységgel a községek s a községség részéről, mily óriási vagyont tarthatunk meg községeinkben, megyénkben; félre tehát a nembánomsággal s karoljuk fel e kedves, de nagyon elhagyatott gazdasági ágat oda adó jó indulattal, hisz annyi gyönyört, annyi élvezetet s felette nagy jövedelmet egy gazdasági ág sem ad, bűnnek tartom ennek csak hallogatását még legjobb helyzetünkben is, a mostani munkás viszonyok pedig határozottan parancsolják azt, hogy minden alkalmat megragadjunk arra nézve, hogy munkás viszonyainkat rendezzük, a magunk és népünk jólétét lehetőleg előmozdítsuk; azért bátran előre, egy kis jó akaratral, összetartással sikerülni fog minden.

Bakay Géza.

Budapesti levél.

A tavasz beköszöntött, vele új élet, tevékenység. A vidék közönsége ismét a főváros felé irányítja figyelmét, hogy különféle szükségletei iránt onnan nyerjen tájékozást.

Kertész Tódor műparáru raktárában (Budapest, Kristófiér sarkán) a tavaszi időnyre a legnagyobb választékban találhatók a tavaszi sport, játékok, díszmü- és háztartási cikkek, melyek közül különösen kiemeljük a Lawn-tennis kellékeit 50—120 frtos összeállításban; a Lawn-tennis játék szabályainak nyomtatott magyar szövegével. Tornaeszközök úgy a szabadban mint a szabadban. A horog halászat összes kellékei. Amerikai gyermek-puskák pisztolyok 60 krtól 5 frtig, Kerti szerszámok, ásó, kapa, gereblye, egy készlet 1 frttől 4.50-ig. Gyermekloccsi 8—16 frtig. Háztartási cikkek. Amerikai husvágó-gép 3.50 kr. Czukor, mandula, zsemlyereszelőgép 1.20-tól 4.60-ig. Gyorsforraló 1.50-től 2 frtig. Finom asztali kések és villák 12 pár 2.80 től 13 frtig. Szódavíz készítő gép 7—15 frtig. Folyadék kézi aranyozó, egy üveg ecsettel 80 kr. Automatikus egér és patkány-fogó 50 krtól 2 frtig. Utazási cikkek, bőrdobok, fesük és hajkefék, borotvák,

a amerikai borotváló és hajnyíró gépek, borszesz-lámpa hajsütő-vas és különféle egészségápolási cikkek. Községi előljáróságoknak: Lefocheaux revolver 5.50—6.50, postatáska 6.50—10 50, éjjeliőr-kürt —60—1.50, tartós rézoldalú dob 15 frt. Kertészeti cikkek. Kerti ollók 80 krtól 3 frtig, kerti kés 80 krtól 2 frtig; Biztonsági revolverek 5—15 frtig. Lovagló eszközök angol nyergék, lószőrnyíró olló, ostorok, kutyakorbács, stb. Dohányzó készülékek, szivarszipkák, Rákóczy-pipa, zsebfegyvertartó. Vidéki megrendelések gondosan és gyorsan teljesítetnek.

„Állategészség”. Hazánknak, mely kiválóan állattenyésztő ország, nem volt sem állatgyógyászati laboratoriuma, sem tisztán e czélnak megfelelő patikája sem a közönséget szolgáló szaklapja, mely az állatbetegségek állategészségről és állattenyésztésről. Hazslinszky Károly fővárosi gyógyszerész az érdem, hogy egy önálló laboratoriumot és patikát állított fel, de egyúttal „Állategészség” címen szaklapot is alapított, melyben hazánk legkiválóbb szakírói részt vesznek. Kétségkívül abnormis állapot az, hogy hazánk rászorul külföldi állatgyógyszerekre és szakirodalomra. Hazslinszky Károly egyike e szakma legkiválóbb művelőinek, ki az országos kiállításon, valamint a külföldön is számos kitüntetést nyert, az állategészség és tenyésztés javítását és emelését tette feladatává s ennek elérésére létesített állatgyógytárban a következő legjobb minőségű készítmények kaphatók: „Restitutions fluid” udító és erősítő folyadék lovak számára 1 frt 20 kr. „Mezőhegyesi állator”, kitűnő tápszer lovak és szarvasmarhák számára 35 és 70 kr; tápbrak 30 kr. rühölaj 1 frt; baromfi por 50 kr; kehpör lovak köhögése ellen 70 kr; szemvíz pókfolyadék, bélgöres labdac, epidemikusan előforduló gyógyszerek. Tanácsokat első rangú szakférfiaktól vagy levelében, vagy az „Állategészség” szaklapban az üzenetek közt adhatnak. A lap előfizetési ára egész évre 3 frt. Megkeresésre mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal, mely a laboratoriummal összeköttetésben: Budapest VIII., Rökk-Szilárd-utca 28. sz. a van, hova a megkeresések intézendők.

A villamvilágítás kérdésével foglalkozik a vidék számos városának közönsége, ami nagyon indokolt ott, hol ez a kérdés még elintézve nincs, hogy az intézkedések most tétessenek meg arra, hogy a berendezési munkálatok bevégezthessenek a nyár folyamán s a villamvilágítás már az öszre igénybe vétethessék. A hol a tökéletesebb rendszerű villamvilágítás már be van vezetve, mindenütt elismerték, hogy ez jobb és nem drágább más világítási módszerrel, sőt a közel jövőben olcsóbbá is válik, mert mint halljuk, Nernst gottlingai tanár egy új izzólámpát talált fel és szabadalmaztatott, mely által a villamvilágítás jelen költsége egy negyedére redukálódik. Ezen találmánynak kizárólagos gyártási jogát a Siemens és Halske czég biztosította magának mely eddig is a legjobb rendszerű villamvilágítási berendezéseket készítette s hazánkban is számos várost, gyárat és épületét szerelt fel villamvilágítással, valamint a villamos vasutakat Budapesten és több városban építette. A Siemens és Halske czég Budapesten kívánatra tervezeteket és költségvetéseket díjmentesen készít és küld.

Az építészeti időszak beálltával, midőn a városok és községek hatóságai a középítkezéseket tervezik s a közutak jó karba helyezését elhatározzák. emlékeztetbe juttatjuk az aszfalt-macadam burkolatot, mely már hazánk igen sok városában alkalmaztatott és ismerietett el, hogy ez a legolcsóbb, legjobb és legtartósabb burkolat s a mely a kockakövel olcsóságra is vetekedik de annál közegészségileg sokkal előnyösebb, mert a föld ártalmas kipárolgásait meggátolja, por vagy sár rajta nem képződik s könnyen és olcsón tartható jó karban: készítmény módjánál fogva pedig annyira érdes felületű, hogy az állatok és járművek a legkönnyebben és legbiztosabban közlekednek rajta, ami állategészségi tekintetből, valamint a teherszállítás előnyösebbségének szempontjából is igen fontos. A Magyar Aszfalt Részvénytársaság, mely az aszfaltot saját, biharmegyei bányáiban termeli, szállja rendkívül olcsón és készíti igen előnyös fizetési feltételek mellett az aszfalt járdát is, mely a gyalogjárás legtisztább és legkellemesebb alkalmatosságát nyújtja úgy nyáron mint télen. Ez okból legtanácsosabb, hogy a hol a körutak rendezését és jó karba helyezését tervezik, kerjenek tervezetet a Magyar Aszfalt Részvénytársaság igazgatóságától (Budapest Andrassy-ut 30. sz.), honnan minden szakszerű felvilágosítást és költségvetést díjmentesen szolgáltatnak.

A fővárosba utazó vidéki közönségnek mint a legkellemesebb otthon ajánljuk Gundel János „István főherceg”-hez címzett szállodáját, a Ferencz

József-tér és Akadémia-utca sarkán. Ez a legszebb fekvésű, minden kényelemmel berendezett szálloda, Gundel János személyes felügyelete alatt, példás tisztaságával és leggondosabb kiszolgálásával, jutányos szobaárával minden igényt teljesen kielégít. A szálloda éttermeiben a legízletesebb ételek s tiszta jó italok szolgáltatnak ki, s rég ismert jó hírnevét ezuttal is csak emlékezésbe kívántuk juttatni.

A mindjobban terjedő cseméntipar fejlődésével lépést tartva, különösen pedig a külföldi verseny teljes kiszorítása végett is, Walla József, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 13. sz. mozaik- és cseméntáru gyárárt mult évben egészen újból rendezte be és a mai kor igényeinek megfelelőleg a legtökéletesebb gépezetekkel és készülékekkel látta el: a cég saját gyártmányú csemént és marvány-mozaiklapjait a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelben, portland-csemént csöveit csemént-lépcsőit csemént-jaszlak és vályukat legjobban ajánlja.

Azonkívül vállalkozik a cég mindenféle csemént munkák, nevezetesen: granit-tarrazo, betonirozások, csatornázások, medenczék stb. elkészítésére.

Walla Józsefnél a felsorolt saját gyártmányain kívül még mindenféle építési anyagok a legjutányosabban beszerezhetők; nagy készlet van ugyanis: meltsachi módra készült lapok, keramit- és klinkerlapok, kelheimi-lapok, kőagyagsövek és kémény-toldalékok, vizálló mész, portlandcsemént, fész (Gypsz), aszfalt elszigetelő- és tető-lemez, nádfonat tűzálló-téglaiból stb.

Árjegyzéket a cég kívánatra szívesen küld.

HIREK.

— **Községünk képviselő-testülete** f. hó 19-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a testület tagjai majdnem mindnyájan megjelentek s elhatározták, hogy a régi Bárány-vendéglő helyiségei az előirányzott 20.000 frtnyi költséggel a m. kir. posta, adó- és pénzügyőri hivatalok befogadására alkalmas módon átalakíttassék, továbbá el lett határozva, hogy az Árpád-szálloda udvarán 12.535 frt előirányzott költséggel egy nyári színház, s végül, hogy a bika akol udvarán a tájfajta mének elhelyezésére szükséges istálló 12.400 frtnyi költséggel még ez évben felépíttessenek. A részletes s illetve átalakítási tervek elkészítésével Szabatos József gyulai építész bízott meg.

— **A helybeli önkéntes tűzoltó-egyesület** e hó 23-án küldöttségileg tisztelgett szeretett főparancsnoka méltóságos Gróf Bolza Géza urnál, ennek néynapja alkalmából. A főparancsnok ur lekötélő barátsággal és szívességgel fogadta a küldöttséget, s nagyon meghatotta őt bajtársainak szíves megemlékezése.

— **Öngyilkosságok.** Sebján György szarvasi lakos nem bírván bevárni, míg a senkinek sem kegyelmező kaszás érte is eljőjön, e hó 20-án padlásának gerendájára felakasztotta magát. — Ugyancsak e hó 20-án Mihály Géza, a mezőtúri határak szarvasi birtokosok által birt részén levő iskolában alkalmazva volt tanító, s néhai Mihály József főiskolai tanárnak nagyreményekre jogosított fia, Mező-Turon a Nemzeti szállodában önkézzleg oltotta ki életét. Mint hátrahagyott levelében tudatta, végzetes tettének elkövetésére az készítette, mert felettes hatósága állásából el akarta őt mozdítani azért, mert a t ő t ny e l y t e r j e s z t é s é b e n m i e l ő m e n e t e t s e m t e t t.

— **Rác Pépi** vezetése alatt levő első zenekarunk — mint értesülünk — a nyár elején, Fehér Poldi vezetése mellett külföldi körutra indul, s többek között Londonba is elszándékoznak menni; de mint a zenekar egyik-másik tagjától hallottuk, Londonba nem nagy kedvük van menni, mert a tengernek nincs gerendája, s hajlandóbbak londoni utjukat elhalasztani addigra, míg a tenger alatti alagút elkészül.

— **A szabadság ünnepe.** A „Békésmegyei Egyetemi Ifjak Köre”, mint fővárosi tudósítónk írja, szintén megünnepelte 1848. márczius 15-ének ötvenedik évfordulóját. Az ünnepélyt, mely méltó jele volt ifjuságunk lángoló lelkesedésének az elmúlt nagy idők örök emlékei iránt, Hunyady István nyitotta meg hazafias elnöki beszéddel, a melyben lelkesen emlékezett meg a hazaszeretet és lelkesedés korszakot alkotó erejéről. Utána Daubner Imre szavalt a mely benyomást keltve Móra István „Ötven év után” című alkalmi költeményét. Rosenthal Ferencz munkáját a márcziusi napok előzményeiről G é i r i n g e r Károly olvasta fel. Ábrányi Emil legújabb ódáját, a „Márczius üzenetödrökén” t P e t r i c s Béla adta elő, osztatlan elismerést keltő sikerrel, végezetül pedig Illyés Bálintnak a szabadság félszázados ünnepére írt hazafias köl-

teménye került sorra, a melyet Albnsz Frigyes a töle már Szarvason megszokott szavalói tehetségével adott elő.

— **Uj bélyegek.** A koronaérték számítás életbe léptével felmerült az új bélyegek alakjának s érték kitüntetésének kérdése is; s mint tudva van, a kereskedelmi miniszter 200 forintos pályázatot irt ki az új bélyegek tervrajzaira. A pályázati határidő e hó 15-en járt le s 163 pályó munka érkezett be, melyek fölött az országos képzőművészeti tanács a kereskedelem ügyi miniszter megbízottjaival együttesen fog dönteni s mint értesülünk, a beérkezett pályaművek között néhány nagyon is figyelemreméltó tervezet van. Csak az volna még kívánatos, hogy az új bélyegek a mostaniaknál ne csak csinosabbak, de jobban felragaszthatók is legyenek.

— **A Zoltán-féle csukamájolaj** kedvező hatásáról az orvosi kar igen elismerőleg nyilatkozik mert tudva levő dolog, hogy e készítmény teszi lehetővé ez áldásos gyógyszer használatba vételét, s különösen szükségös, hogy meghonosodjék nálunk is az az angol divat hogy gyermekeink 2—3 éves korukban csukamájolajat igyanak s ezzel a sok scrophuloticus bántalom kifejlődése meggátolható. A gyermekeket erő teljessé csak e szer neveli.

— **Egy érdekes ujság.** Ritkán vagyunk abban a helyzetben, hogy egy szép ujságot dicsérhetünk. Most csak azért tesszük, mert, kezünkbe akadt az Ország Világ utolsó száma, a melyből megláthatja az olvasó, hogy milyenek kell lenni egy érdekes és jó ujságnak. Tessék csak az Ország Világot végig lapozni. Ott találják a magyar irodalom legkiválóbb képviselőinek munkáit, hisz az Ország Világ munkatársa minden magyar író, élen Jókai Nórrel. A mikor az Ország Világ karácsonyi almanachját (ezt a pompás munkát minden us előfizető i n g y e n megkaphatja) adta, az előző írására muga Jókai Mór vállalkozott. E mellet az ujság minden száma tele van érdekes s kellemi képekkel. A mi egy héten nevezetes dolog történik azt az Ország Világ siet képből s írásból megörökíteni. Valóságos képes album az ujság minden száma, a miért is most a negyedév elején, a mikor az olvasó gondolkodik, hogy melyik képes lapot járassa, kötelességünknek tartjuk, hogy ezt az ujságot, a legérdekesebb s legjobb magyar szépirodalmi hetilapot figyelmébe ajánljuk. Előfizetni az Ország Világra annál könnyebb, mert negyedévre csak két forintba kerül. A kiadóhivatal Hold utca 7 szám alatt van, s a ki oda egy levelező lapot ír, kértetve mutatványszámot is küld.

— **„Pillangó”** A „Pillangó” társadalmi és művészeti élelapp, 9-ik száma az állandó alakokon kívül 29 szebbnél-szebb rajzzal megjelent, s lehetőleg még gyönyörűbb kivitelben, mint az eddigi számok. Mint már írtuk hasonló lap magyarul még nem jelent meg és a közönség pártolását minden tekintetben kéri. demli. Ezen lapot pártfogolni kötelesség. A „Pillangó” szerkesztősége és kiadóhivatala Budapestben, Terecz körút 35. sz. alatt van. Előfizetési ára negyedévre egy forint.

— **Az óriási verseny** daczára, mely napjainkban minden téren s így a lapok közt is tapasztalható, a magyar olvasóközönség változatlan kedvence ma is a Pesti Hirlap. Hazánk e legelterjedtebb lapja, a reklám eszközeinek igénybevétele nélkül, halad a maga, husz éven át jól bevált ösvényén; jelszava: „sokat de megvalogatva, hasznosat és mulattatót minél többet nyujtani olvasóinak” a legjobb reklám, melyet az intelligens magyar közönség mindig méltányolni tudott. Ezért vannak a Pesti Hirlapnak rovatai, melyeket egy más lap nem kultivál annyira s melyek az olvasót szinte elváhatlanul képesolják a laphoz. Országgyűlési karczolatai, tréfás kis cikkei, humoros tárczái, vegyes hírei, szellemes s közkedveltségű szerkesztői üzenetei, bő színházi és törvénykezési rovatai — szinte páratlanul állanak a magyar sajtóban. Magas színvonalon álló vezércikkei, a legelső rangú publicisták tollából s a legjelesebb tárczairók dolgozatai — évek óta első helyet biztosítottak a Pesti Hirlapnak a napilapok közt. Nagy kedveltségének egyik tényezője persze az is, hogy többet ad olvasóinak ugyanazon árért, mint más napilapok. Naponkint 22—24 oldal, vasárnapokon 32—36 oldal a tartalma s az előfizető havonkint kis jegyzéknaplót és évenkint nagy képes naptárt kap ajándékba, minden ráfizetés nélkül. A Párisi divat című nagy képes divatlapot pedig, mely hetenkint jelenik meg, féláron kapják a Pesti Hirlap előfizetői. A Pesti Hirlap előfizetési ára egy hóra 1 frt 20 kr; negyedévre 3 frt 50 kr; a Párisi Divattal együtt negyedévre 4 frt 50 kr. Az új áprilisi negyeddél belépő előfizetők a márczius utolsó hetében megkezdett érdekesítő anyagot ingyenek (Ziska, írta Marie Corelli) addig meg-

jelenő részét külön lenyomatban kapják meg. Mutatványszámokat levelezőlapon nyilvanított óhajra mindenkinek küld a kiadóhivatal (Budapest, V. Váci-körút 78.) A „Pesti Hirlap naptára”-ból van még egy kis maradvány. Idejekorán érkező negyedévi új előfizetőknek, akik ebbeli kívánságukat a pénztalvány szelvényén kifejezik, szívesen szolgál a kiadóhivatal e naptárral — ameddig a készletben tart.

* **Idegen csemeték a magyar nyelvben.** Letört. A sok mindenféle izmus mellett megtermett már irodalmunkban az anglicizmus is. Az angol lovaszok a rokkant futató lóra azt mondják: „is broken down” (letört.) Mióta ez az istálló mester szó hozzánk került (kell-e mondanom, hogy a szolgámodon fordított abgebrochen révén), jövevényes magyar nem éi het többé a paraszti rokkant, sánta, hibbant, béna szavakkal; letört minden. Sőt még a képes beszédben is ez a szó járja. Az én időben a tönkre jutott gavallérra még azt mondták, hogy „vedlett gayallér.” Ma már „letört gavallér.

Bálint Kelemen.

Irodalom.

Megjelent. „Mese a szivről. Irta: Végváry Ferencz. Ára 1 frt. Lapunk kedvelt munkatársának e 9 karczolatot és rajtot tartalmazó kötetét úgy az előkelő vidéki sajtó, mint tekintélyes fővárosi lapok kedvezően fogadták és meleg dicséretben részesítették. Kapható a „Szarvas és Vidéke” kiadóhivatalában.

Határidő jegyzék. Dr. Szabó Mihály alsó-fehérmegyei kir. s.-tanfelügyelő, a tanfelügyelői karának egyik legszorgalmasabb, ltmunkásabb, a tanügy iránt állandó érdeklődéssel viseltető s kitartóan tevékeny tagja „Népoktatásügyi teendők határidő jegyzéke” című munkájával újból gyarapította azon számos könyvek sorozatát, s melyek állandó becsülete minden tanügygyel foglalkozó köze előtt. A tanügy e kivatásos munkása „Tanítók jogai és kötelességei” és „Népoktatásügyi községi közigazgatás kézikönyve” cz. munkáival eddig is nagy szolgálatokat tett. Különösen a népoktatási intézetek igazgatását illetőleg. Ezen legújabb munkája is hasonértékű. Naptárszerűleg mintegy emlékeztető gyánánt sorolja elő az időponthoz kötött összes népoktatásügyi teendőket s így a tanügyi adminisztrációval foglalkozóknak ép úgy, mint a tanítóknak egyentető és pontos eljárás szempontjából kimerítő és megbízható utbaigazításul szolgál, eljárásukat lényegesen megkönnyíti s munkájuk eredményét használhatóbbá teszi. Melegen ajánljuk az illetékes körök figyelmébe és pártolásába. Ára 1 frt. Kapható a szerzőnél Nagy-Enyeden, kir. tanfelügyelőségénél.

„**Fatenyésztés**” címmel a földmívelésügyi m. kir. miniszterium kiadásában egy igen hasznos és hézagot pótló szakmunka jelent meg, melyet Molnár István orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési miniszteri biztoz irt meg.

A mű megismerteti az olvasót a fatenyésztés anyagával, eszközeivel és teendőivel; továbbá népszerűen es behatóan foglalkozik a gyümölcs- és egyéb fák szaporítása, nevelése, kezelése és ápolásával.

Minden fatenyésztő és gyümölcsstermelő nagy hasznát veheti ezen hasznos szakmunkának; de különösen nélkülözhetetlen káulaza lesz az a községi faiskola-kezelő tanítóknak és a pomológiával foglalkozó lelkészeknek. A diszesen kiállított, 91 sikerült eredeti ábrával ellátott és 19 nyomott ivre terjedő könyv ára egy koronában lett megállapítva, hogy azt minél többen megszerezhsssek. Ezen felül a miniszter meghatalmazta a nevezett miniszteri biztost arra is, hogy minden lelkész és tanítónak, ki e könyvért egyszerű levélben hozzáfordul — a művet ingyen megküldhesse.

CSARNOK

„Hőfehérke.”

— Egy volt szarvasi diákról. —

A gyermekszobák csintalan emberkéire a Kérlelés vagy büntetés hiábavalósága mellett gyógyító hatása csak mesemondásnak van.

Mikor a kismama, vagy a nagyanyó elkezd az ő bábajos meséit a tündérszép Ilonáról, meg Árgyirus királyfiról, a kacsalábon forgó háromszázharminczhárom ablaku varázskastélyról, meg sok-sok egyébéről, akkor a legkevesbé csendes apróság is odatelepszik a mesemondó köré és ámulva hallgatja a csudálatos, szép meséket. Öröm és gyönyörűség költözik a csöppnyi szívekbe.

Valamennyi gyermek ismeri, de meg mi is. kevésbé és többé öregek, a Hófehérke megható meséjét. Hány piczi ember lelkébe plántált ez már örömet.

S ime, most egy fiatal ember, alig neki indulva a legénykornak, megteszi azt, hogy a „Hófehérke“ meséjét beleviszi az örök élet virágzó kertjébe. az irodalom berkében szilárd törzsű fát nevel belőle.

Csak a mult éveken történt, hogy az Akadémia egy pályázatán *Jakab Ödön*, régi jónévű poéta „Argirus“-ával nyerte el a díjat.

A mult évben egy vidéki irodalmi egyesület, a szegedi Dugonics-társaság tűzött ki 209 frtos díjat egy költői beszélyre, a mely pályázat megelégedő eredményre érte a szarvasiakat közelebből.

Tizennégy pályamunka érkezett be s a márczius elején határozatot hozott bíráló-bizottság *egyhangulag* a „Hófehérke“ című, s „Egyszer volt, hol nem volt, . . .“ jelző igével ellátott műnek ítélte oda a díjat.

Erről a munkáról a jelentést tevő bíráló a beszámolóban ezeket mondja:

„Ennek a meséjét el se kell mondanom. Hisz jóformán mindenik gyermek ismeri. Szerzőnk úgy mondja el, tartalmason, a hogy minden mesekönyvben olvasható. Nem változtat rajta semmit, nem modernizálja semmiben. Maga is a naiv költő marad, a ki nem szól bele sehol mai érzéseivel, mint ujabbán szokás. A Hófehérke írója csupán csengő, kedves versekbe foglalja a szép, régi mesét . . . Egész művén végigömlik a poézis arany fényessége. A szép királyleány történetéhez megtalálta az igaz hangot. A tartalom és alak harmóniája alkotja művének főerdemét. Szerkezete . . . elég tiszta és kerekded. Nyelvezete, verselése kevés híján irodalmi színvonalon áll. Strófái sok ügyességre vallanak. Természet leírásai néhol telvék költészettel, frissességgel. Stílusa gyakorlott kéz munkája . . . Kétségtelen, hogy a Hófehérke szerzőjében a Dugonics-társaság díja *érdemes írói tüntetett ki, műve költői meseirodalmunkban . . . méltán helyet kérhet magának.*“

Nagyobb elismerés, dicséret aligha jut ki egy-egy pályázónak s annál nagyobb az örö-

münk, hogy ezt a dicsőséget némileg magunknak vindikáljuk.

Mert a „Hófehérke“ koszorus költője: *Nuszbek Sándor*, a ki még csak két év előtt is a szarvasi gimnázium egyik legkiválóbb tanulója volt. Jól ismerjük még mindannyian: diákkorában is gyakran szerepelt az iskola ünnepélyein, s már akkor is rendesen mint pályadíjazott költő.

Örülünk az ifju költő dicsőségének, mert oly komoly irodalmi társaság, mint a miénk a szegedi, nyújtja felé a babárt, mely nem egy iskolabeli elődjének jutott ki osztályrészlül; jónévi iskolánk nem egy tanulója lett az irodalom terén elsőrendű szereplő, hogy csak *Sárossy Gyulát*, *Szabolcska Mihályt*, *Balogh Istvánt*, *Inczedy Lászlót* említsük.

Nagy diadalt aratott *Nuszbek Sándor*, még ha nem is tekintjük husz éven túl alig terjedt életkorát; nagy diadalt aratott és hiszszük, biztosra vesszük, hogy annak idején, a mű közrebocsátása után, az egész kritika egyhangu elismerését vivja ki vele a fiatal költő, a ki mint értesülünk, most huszra szándékozik kiadni egy verskötetét.

Örülünk *Nuszbek Sándor* nagy diadalának s a midőn ez uton eljuttatjuk hozzá őszinte üdvözlőnként ez alkalomból, tolmácsoljuk egész *Szarvas* gratulálását.

v. f.

Felelős szerkesztő: BALKÁNYI SÁNDOR.
Kiadó és laptulajdonos: SÁMUEL ADOLF.

NYILTTÉR.*)

Szarvasról történt elutazásom alkalmával nem volt időm minden egyes jó akaróm és ismerősömtől személyesen elbucuzni, ez uton mondom nekik köszönetet az irányomban tanusított jó indulatukért, s vegyék úgy, mintha mindeiktől személyesen bucsuztam volna el.

Baráti üdvözléssel

Hajnal Béla.

Nyilatkozat.

Minden félreértések kikerülése végett kijelentem, hogy én az alföldi transversalis műut építési vállalatoknak a képviselője, egyszersmind szarvas-kondorosi szakaszunk az építővezetője vagyok s nem mérnöke.

Glökner Marcell.

*) E rovatban közlöttekért nem felelős a szerk.

Van szerencsém tisztelettel a tisztelt közönséggel tudatni, miután már a sör ideje megnyit, nálam igen jó *Kőbányai hideg sör* poharaként 7 kr. 1 üveggel az üzletemben . . . 17 kr. aki hazaviteti 5 üvegenként, üvegit számítom . . . 16 kr. 1 liter igen jó bor . . . 32 kr. 5 literenként számítom . . . 30 kr. egyszersmind van szerencsém tudatni, hogy nálam a mai napon a kugli pályája a szarvasi magyar zenekar működése mellett megnyilik, melyet igen jó halpaprikás követni fogja.

Becses pártfogásért esedezve.

Weisz Márkusz

vendéglős.

a „Jó baráthoz.“

h. sz. 703¹/₀

Csak

fiatal

embereket

érdekelhet tudni, hogy a

párisi **Dr. BOITON**

Injectio Orientál

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, **előszöveg tehát santa olaj** vagy **copaiva balzsammal** kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyítják meg.

== 1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint. ==

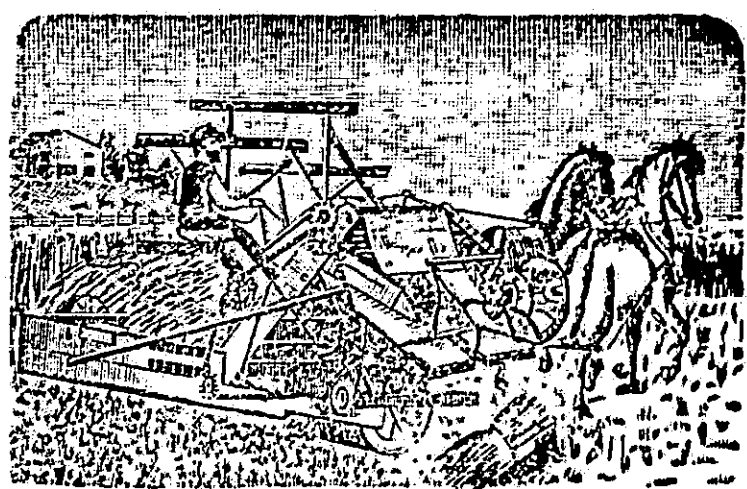
Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszerháza Budapest, V., Nagy-korona-utca 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerháztanban.

Postai megrendelések czime:

Zoltán gyógyszerháza Budapest.

KEVEKŐTŐ ARATÓGÉPEK

Mo Cormick ARATÓ GEPEK

a legjobbak a világon kévektők és marokrakók Mo Cormick fűkaszálok eredeti amerikai köszörükészülékek, szénage-reblyék és széna forgatók legjutányosabban beszerezhetők

MÜLLER és WEISZ czégnél Budapesten, V., Váci-körut 76.

4—16

WALLA JOZSEF

mozaik-és cémentáru-gyára

épitési anyagok raktára

BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 13.

Vállalkozik:

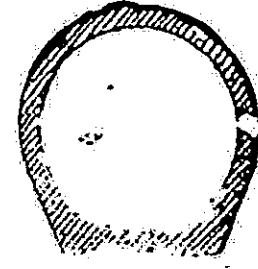
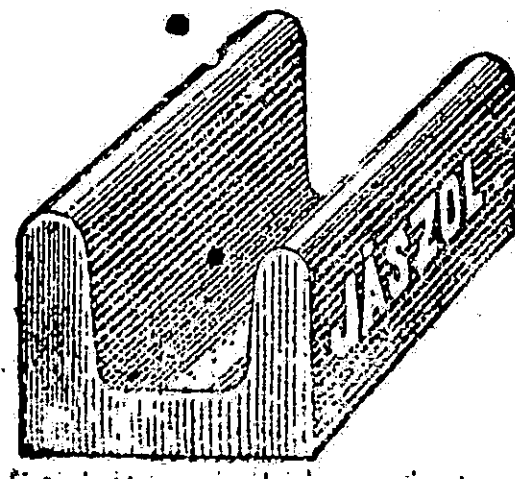
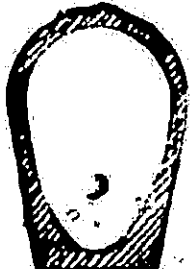
Gránit-terazso, Betonirozások, Medencék, Csatornázások, Szökőkutak, Jászok, Cement-vizelők, Cement-lapok és Mozaik-lapokkal kövek készítése, Fayence-lapokkal falburkolások stb.

Raktárt tart:

Kerámilapok, Kelheimi lapok, Mozaik-lapok mettlachi módra, Terracotta-árak, Aszfalt tető-lemez, Tűzálló téglák, Köagyg csövek, Kémény toldalékok köagygából stb.

Gyáriraktára a Gartenau Portland cement vizálló-mész-gyárnak.

Menyezet nád-szövet-raktár (Stroh- und Rohrweberei)

Hirdetések felvétetnek

a kiadóhivatalban.